

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: **Приложни социални изследвания**

Лектор: доц. д-р Алексей Пампоров

Телефон: +359887477726

Имейл: arampоров@ips.bas.bg

Хорариум: 30 ч лекции + 15 ч семинарни занятия + 15 ч извънаудиторни задачи

Анотация (до 150 думи):

Това е специализиран докторантски курс с изследователска насоченост, чиято цел е да надгради високата квалификация на учени от различни социални дисциплини с умения за активно разработване на публични политики. В хода на курса се очаква, че студентите ще развият сравнително разбиране на методите на социалните науки за разработване на релевантни за политиката изследвания. Курсът е фокусиран върху пет приложни области на социалните науки: Публична социология (изследвания и представяне на данни за неакадемична аудитория), Спешна антропология (методи за бърза оценка на критични социални явления), Демография, свързана с публичните политики (политики за населението и въздействие върху демографските тенденции), Публична криминология (приспособяване към целевата общност и превенция на престъпността) и Клинична социология (изследователска етика и чувствителни подходи за работа на терен).

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема	Изследователски дилеми Методология
1. Социологията като чаша вино (уводна лекция)	Уводна лекция. <ul style="list-style-type: none"> Запознаване с педагогическия подход и структурата на курса Запознаване с дисертационните теми на докторантите
2. Публична социология – част 1	Предимства на количествените методи

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

(ангажирана vs участваща vs публична; рандомизация на подбора)	<ul style="list-style-type: none"> • Типове социология • Видове количествени извадки
3. Публична социология – част 2 (изследвания и представяне на данни за неакадемична аудитория)	<ul style="list-style-type: none"> • Видове въпроси и скалиране • Методи за визуализация на количествени данни
4. Семинар и извънаудиторна задача	„Как се прави?\": Представяне на данни за неспециализирана публика
5. Спешна антропология (методи за бърза оценка на критични социални явления)	Предимства на качествените методи <ul style="list-style-type: none"> • Видове въпроси • Видове извадки • Специфики и дилеми при на методите с участие
6. Семинар и извънаудиторна задача	„Как се прави?\": Полиси-бриф и информираност на публичните политики
7. Демография, свързана с публичните политики (политики за населението и въздействие върху демографските тенденции),	<ul style="list-style-type: none"> • Остаряване и смъртност • Раждаемост и родителство • Миграция • Полово специфични роли
8. Семинар и извънаудиторна задача	„Как се прави?\": Микропреброяване на сегрегирани общности
9. Публична криминология (приспособяване към целевата общност и превенция на престъпността)	<ul style="list-style-type: none"> • Сексуална злоупотреба с деца • Трафик на хора • Домашно насилие и насилие, основано на пола
10. Семинар и извънаудиторна задача	„Как се прави?\": Винетни въпроси
11. Клинична социология (изследователска етика и чувствителни подходи за работа на терен)	<ul style="list-style-type: none"> • Етични стандарти на ООН (ВКБООН, УНИЦЕФ) • Рандомизирано контролирано изследване на деца (IDELA) • Изследване на насилие, основано на пола сред бежанци и мигранти (GBV audit)
12. Семинар и извънаудиторна задача	„Как се прави?\": “Primum non nocere” и принципи на защита на живота, идентичността и достойнството на изследваните лица
13. Мониторинг и оценка на публични политики	<ul style="list-style-type: none"> • Теория на промяната • Log frame • DAC критерии на OECD • SWOT анализ
14. Семинар и извънаудиторна задача	„Как се прави?\": Executive summary на мониторингов доклад с приложими препоръки и запазена „ценностна неутралност“
15. Обобщение на курса	<ul style="list-style-type: none"> • Представяне на портфолиата • Обратна връзка

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Форми на обучение и оценяване:

Обучението се основава на присъствени лекции, седмични извънаудиторни задачи, и семинарни сесии (работилници) за обсъждане на задачите в рамките на лекционните занятия. Практическите са свързани с някои специфични методи за набиране на данни, като рандомизирани контролирани проучвания, изследвания с активно участие, методика на винетните въпроси, както и върху мониторинга и оценката на публично финансирани проекти. По-широките умения за учене в курса, които могат да бъдат полезни и в други дисциплини, включват компетентностите „Как да напишем кратък анализ на въздействието и нуждата от публична политиката (т.нар. полиси бриф“) и „Как да направим презентация на количествени и качествени данни за неспециализирана аудитория“. Очаква се студентите да развият разбиране за силните страни и ограниченията на различните изследователски методи в зависимост от контекста и да развият усъвършенствани умения за разработване на социални проучвания, писане на доклади, свързани с публични политики и интерпретиране на качествени и количествени данни за неспециализирана аудитория.

Заклучителният изпит се основава на портфолио с текущи резултати, което ще бъде изцяло съобразено с актуалната изследователска докторска дисертация или постдокторантски проект на записалия се студент.

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

1. Презентиране на данни за неспециализирана публика
2. Изготвяне на синтезиран анализ на публична политика (полиси бриф)
3. Изготвяне на модели за типологични извадки от множество случаи
4. Изготвяне на сценарий за дълбочинно интервю или фокус-група при чувствителни социални теми, основан на винетни въпроси
5. Изготвяне на правила за етично социално изследване съобразно международните стандарти на ООН и етическия кодекс на ИФС-БАН

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

6. Провеждане на мониторинг и оценка на публични политики, съгласно критериите на Комитета за подпомагане на развитието към ОИСР

Препоръчителна литература (по теми):

Public sociology Burawoy, M. (2004). Public sociologies: Contradictions, dilemmas, and possibilities. <i>Social forces</i> , 82(4), 1603-1618.
Urgent Anthropology (UA) Heine-Geldern, R., 1957. Introduction: Urgent anthropological research. <i>UNESCO International Social Science Bulletin</i> , 9(3), pp.561–565. Link, A.H., 2016. <i>Salvaging a Record for Humankind: Urgent Anthropology at the Smithsonian Institution, 1964–1984</i> . PhD. Johns Hopkins University. Zhelyazkova, A., 2003. <i>Urgent Anthropology: Methods of Crisis Research</i> . Sofia: IMIR – International Center for Minority Studies and Intercultural Relations.
Participatory Action Research (PAR) Lewin, K., 1946. Action research and minority problems. <i>Journal of Social Issues</i> , 2(4), pp.34–46. Freire, P., 1970. <i>Pedagogy of the Oppressed</i> . New York: Continuum. Reason, P. and Bradbury, H. (eds), 2001. <i>Handbook of Action Research: Participative Inquiry and Practice</i> . London: SAGE Publications.
Rapid Assessment Procedure (RAP) Scrimshaw, S.C.M. and Hurtado, E., 1987. <i>Rapid assessment procedures for nutrition and primary health care: anthropological approaches to improving programme effectiveness</i> . Tokyo: United Nations University Press. Scrimshaw, S.C.M., 1990. Rapid Assessment Procedures (RAP): Ethnographic Alternatives to Traditional Sample Surveys. <i>WHO/UNICEF/UNU Symposium on Rapid Assessment Methodologies for Planning and Evaluation of Health-Related Programmes</i> , Washington, DC, 1990. Manderson, L. and Aaby, P., 1992. An epidemic in the field? Rapid assessment procedures and health research. <i>Social Science & Medicine</i> , 35(7), pp.839–850.
Qualitative sampling Flick, U., 1998. <i>An Introduction to Qualitative Research</i> . London: Sage Publications. Miles, M.B. and Huberman, A.M., 1994. <i>Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook</i> . 2nd ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publications. Patton, M.Q., 1990. <i>Qualitative Evaluation and Research Methods</i> . 2nd ed. Newbury Park, CA: Sage Publications
Policy relevant demography Swanson, David A., Thomas K. Burch, and Lucky M. Tedrow. “What Is Applied Demography?” <i>Population Research and Policy Review</i> 15, no. 5/6 (1996): 403–18
Public criminology Eck, J. E., ed. , & Weisburd, D. (Eds.). (1995). <i>Crime and place: Crime prevention studies (Vol. 4)</i> . Monsey, NY: Criminal Justice Press

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Finkelhor, D (1984) Child Sexual Abuse: New Theory & Research
Vignettes and sensitive topics Lee, R. M. Doing Research on Sensitive Topics. London: SAGE Publications, 1993 Jenkins, N., Bloor, M., Fischer, J., Berney, L., & Neale, J. (2010). Putting it in context: The use of vignettes in qualitative interviewing. <i>Qualitative Research</i> , 10(2), 175–198 Miles, M. B. (1990). New methods for qualitative data collection and analysis: Vignettes and pre-structured cases. <i>International Journal of Qualitative Studies in Education</i> , 3(1), 37–51 Wilks, T. (2004). The use of vignettes in qualitative research into social work values. <i>Qualitative Social Work</i> , 3(1), 78–87
Clinical sociology Fritz, J. M. (2017). Clinical sociology. In K. Korgen (Ed.), <i>The Cambridge handbook of sociology</i> (pp. 339-347). Cambridge University Press UNICEF (2021) Procedure on Ethical Standards in Research, Evaluation, Data Collection and Analysis UNHCR (2023) GBV safety audit toolkit
Evidence based public policies OECD (2021) Applying Evaluation Criteria Thoughtfully

Допълнителна информация и изисквания:

Курсът не изисква предварителни статистически или софтуерни познания и е съобразен с нуждите на студенти с опит от различни дисциплини, които възнамеряват да работят както с качествени, така и с количествени данни.